

Homo ludens, homo faber

- Kato, äsken toi otti itsestään kuvia ja nyt se on niissä niinku sisällä.

- Joo. Sillä on kädessä joku hologrammi vai mikä toi on, kun noista putkista tulee tollanen liikkuva laatikko tohon kuvaan.

Tällaista dialogia kävimme kahviossa Linzin *Ars Electronicassa*¹, yhteiskunta-, tekniikka- ja taidefestivaalilla, vuoden 2017 teemana tekoäly.

Nauratti, koska kuulostimme pussissa kasvaneita pällistelijoilta markkinoilla. Ja ihan samanlaista se kai olikin, nyt kuin muinoin, ihmisen kiinnostus ja ihmettely omien keksintöjensä kanssa.

Olimme ennen kahvihetkeä sukeltaneet näyttelytilasta toiseen. Aika moni niiden jutuista oli edelleen vähän suunnitteluasteella.

Hiuksissani oli vielä geeliä sähkömittauslakin jäljiltä. Silmissä vilisi kuvia dokumenteista, joissa olin uinut. Kaukosuutelukone oli ollut surkeaa huonompi. Aulan jättirobotin ilmeisesti itseohjautuvien liikkeiden logiikka jäi arvoitukseksi. Se kammotti, sitten kiinnosti, sitten pelotti ja sen jälkeen kyllästyi.

Samoin koneet, jotka oli suunniteltu kehollisia tarpeita varten, hoivaamaan tai tyydyttämään. Niihin liittyi jokin sellainen inhimilliseen kanssakäymiseen kuuluvan kontrolloimattomuuden täydellinen poistaminen, tuli vastenmielinen tunne, että tämän verhon takana ihminen loppuu ja diktaattori alkaa; mikä diktaattoreja viehättää ja riivaa: addiktoituminen alistamiseen ja yksinäisyys.

Mutta. Muutakin kuin hölynpölyä löytyi, kun jaksoi kaivaa ja nähdä vaivaa. Paljon muuta.

Kokonaisen päivän kiertelyn jälkeen nelipöyräisessä koneessa kohti kotia totesin, että väliin löytyä vastauksia uudistuvat ja vaihtuvat, ja pääasialliset kysymykset pysyvät samoina: keitä olemme, kuinka asua yhdessä, mitä ulkopuolellemme, tietomme, oman itsemme, aistiemme takana on?

Vastauksia voi löytyä pelkästään kokeilemalla ja leikkimällä tai varta vasten tähtäämällä.

Oli esimerkiksi taideteos, jossa näyttelyvierailta kerättiin kippoon sylkisuolavesiseosta. Idea oli eristää kaikille yhteisiä DNA-palasia, joista tehtiin kuvia, joita heijastettiin seinille. Kaikessa ällöttävyydessään vaikuttava ehdotus havainnollisti, miten samaa ihmiskunta alkutekijöissään on. – Jäi vaivaamaan kysymys, mikä ällötti.

Kameralla informaatiota keräävä ja sen filminä ja mittauskäyränä tulostava kone, jota ikään kuin ei ohjannut tai rajannut inhimillinen säännöstö, onnistui etäännyttämään minut tarkastelijana tavoistani siinä määrin, että laitteen kysymys oikeasti vahdutti: mitä on näkeminen, ymmärtäminen, oppiminen?

Oli myös monia workshopeja aihepiiristä maapallo, ihmiset ja yhteinen tulevaisuus. En tiedä, mitä niissä puhuttiin, mutta tunnelma vaikutti olevan mukava, mikä hämmästytti ja kohotti. Yhtä lailla kuin ne käyttäjille miellyttäviksi tehdyt sovellukset, joiden idea oli auttaa sosiaalisissa ongelmissa. Yhdessäkin pelissä oli mahdollista harjoitella konfliktinratkaisua osallistumalla vaikeissa olosuhteissa elävien nuorten riitojen selvittämiseen. Se oli hieno.

Satu Taskinen

¹ www.aec.at/news/en